

SENSORVEILEDNING

Generell info

Emneinformasjon	Emnet gir en grunnleggende innføring i idrettsfilosofi og idrettsetikk. Hensikten er å gjøre studentene i stand til kritisk og systematisk filosofisk og etisk refleksjon og analyse av sentrale temaer i og om idrett.
Emnekode	IS210
Emnenavn	Filosofiske perspektiver på idrett
Studieår semester	Vår 2025
Studiepoeng	10
Emneansvarlig	Morten Renslo Sandvik
Eksamenstype	6-timers individuell skriftlig skoleeksamen med forberedelsestid. Oppgavene legges ut to dager (48 timer) før eksamensdagen.

Læringsutbytte

Studenten skal etter gjennomført emne kunne

- beskrive filosofi som fag og metode
- gjøre rede for filosofiske teorier om idrettens egenart og verdi
- drøfte etiske tema i idrett som fair play, bruk av prestasjonsfremmende midler og metoder, teknologi, kategorisering som ved kjønn og paraidrett og idrettens samfunnsrolle
- diskutere idrett i lys av økofilosofi og bærekraft
- reflektere over idrett i et estetisk perspektiv

Pensum/fagstoff

Her følger de mest relevante tekstene for hver oppgave. Viser for øvrig til den fullstendige pensumlista.

Oppgave 1

Mumford, S. (2014). The aesthetics of sport. I C. R. Torres (Red.), *The Bloomsbury Companion to the philosophy of sport* (s. 180–194). Bloomsbury.

Oppgave 2

Camporesi, S., & Härmäläinen, M. (2021). The construction of categories in sport: Unfair advantages, equality of opportunity and strict attainability.

Loland, S. (2021). Classification in sport: A question of fairness. *European Journal of Sport Science*, 21(11), 1477–1484

McNamee, M., Parnell, R., & Vanlandewijck, Y. (2021). Fairness, technology and the ethics of Paralympic sport classification. *European Journal of Sport Science*, 21(11), 1510–1517.

Oppgave 3

Loland, S. (2002). Lek, spill og idrettens egenart. I Ø. Seippel (Red.), Idrettens bevegelser: Sosiologiske studier av idrett i et moderne samfunn (s. 13-27). Novus.

Oppgave 4

Breivik, G. (2021). 'Richness in ends, simpleness in means!' on Arne Naess's version of deep ecological *friluftsliv* and its implications for outdoor activities.

Loland, S. (2006). Olympic sport and the ideal of sustainable development. *Journal of the Philosophy of Sport*, 33(2), 144-156.

Sandvik, M. R. (2023). Philosophical perspectives on sport and the natural environment. I V. Girginov & F. J. L. Frias (Red.), *Routledge Resources Online: Sport studies*. Routledge.

Undervisning

Hovedtyngden av undervisningen har vært forelesninger med forventning til forberedelse og aktiv deltakelse, selvstendig arbeid med individuelle oppgaver, gruppearbeid med påfølgende presentasjoner og selvstudium. Studentene har ikke mottatt veiledning underveis.

Vurderingskriterier

Del 1. Læringsutbyttebeskrivelser

Læringsmål knyttet til eksamensoppgavene:

Studenten skal etter gjennomført emne kunne

- beskrive filosofi som fag og metode
- gjøre rede for filosofiske teorier om idrettens egenart og verdi (**oppgave 3, oppgave 2**)
- drøfte etiske tema i idrett som fair play, bruk av prestasjonsfremmende midler og metoder, teknologi, kategorisering som ved kjønn og paraidrett og idrettens samfunnsrolle (**oppgave 2**)
- diskutere idrett i lys av økofilosofi og bærekraft (**oppgave 4**)
- reflektere over idrett i et estetisk perspektiv (**oppgave 1**)

Del 2. Overordnede kriterier for vurdering

Vurderingen forholder seg til overordnede kriterier for fagtekster, tilpasset eksamensformatet (løst etter Rienecker og Jørgensen, 2013, s. 73).

Viktigst er:

1. Hovedinntrykk. Svarer teksten på oppgaven?

Dernest:

2. Redegjørelse. Blir fagbegrep, teorier, argumenter og posisjoner fra kjernelitteraturen og annen relevant litteratur brukt og forklart – riktig?
3. Drøfting, diskusjon og refleksjon. Er påstander og argumenter begrunnet? Er det tydelig hva som er studentens mening og eksempelvis Murray (2018) sin mening?
4. Struktur og disposisjon. Er teksten bygget opp på en formålstjenlig måte?
5. Litteratur. Anvender teksten kjernelitteratur og eventuelt annen relevant faglitteratur?
6. Skriftlig fremstillingsform. Kunne ordvalg, setninger og avsnitt vært mer nøyaktige, tydelige eller fullstendige?

For øvrig:

Vi stiller ikke krav til korrekt kildehenvisning. I tråd med punkt 5 ser vi imidlertid etter hvor vidt teksten anvender faglitteratur. I så måte vil bruk av navn på artikkelforfattere kunne demonstrere kjennskap til litteraturen. Hovedkriteriet for anvendelse av faglitteratur er at stoffet gjengis på en korrekt og formålstjenlig måte.

Referanse:

Rienecker, L. og Jørgensen, P. S., (2013). *Den gode oppgaven. Håndbok i oppgaveskriving på universitet og høyskole*. Bergen: Fagbokforlaget.

Del 3. Spesifikke kriterier for hver oppgave

Oppgave 1

Besvarelsen bør i det minste redegjøre for Mumford (2014, s. 183-185) sin hypotese om at estetiske hensyn er essensielle for idrettens eksistens og utvikling. Nokså gode eller bedre besvarelser redegjør også for andre posisjoner – eksempelvis argumentene til Best, Elliott, Roberts og Kupfer – slik de gjengis av Mumford (2014) eller i annen relevant litteratur. Gode besvarelser demonstrerer innsikt i hvilke følger de ulike posisjonene, og primært Mumford sin, har for en filosofisk forståelse av idrett. Meget gode og fremragende besvarelser bør belyse kontrasten mellom å se på eller drive med idrett for seierens skyld eller fordi det har estetisk appell.

I drøftingen av en selvvalgt idretts estetiske appell, kan en god besvarelse for eksempel diskutere idretten i lys av Mumfords perspektiver på estetikk i ulike idretter (s. 185-187) og estetiske kategorier i idrett (s. 187-190).

Oppgave 2

Besvarelsen bør gjøre rede for Murray sitt syn, oppsummert som “..the combination of natural talents, the dedication and discipline to perfect those talents, and the courage to test yourself against an external standard, be it your competitor, a measure of distance and height, or the clock” (Murray, 2018, s. 21).

Det vil være naturlig å knytte diskusjonen om klassifisering til Murray sitt syn, men en god besvarelse trekker også inn teorier om *fairness* i idrett og ulike argumenter om sammenhengen mellom klassifisering og *fairness* (Camporesi og Härmäläinen, 2021; Loland, 2021; McNamee m.fl., 2021).

Oppgave 3

Besvarelsen bør i det minste definere lek, spill og idrett i tråd med Loland (2022). Nokså gode og bedre besvarelser demonstrerer innsikt i forholdet mellom begrepene, og da spesielt hvordan idrett kan knyttes til de to andre begrepene – for eksempel ved henvisning til Loland (2002, s. 22) sitt Venn-diagram.

I drøftingen om betydningen av lek i idrett står studenten friere til å supplere Lolands synspunkter med egne, begrunnede meninger og andre perspektiver på idrettens verdier i kjernelitteratur og annen relevant litteratur.

Oppgave 4

Besvarelsen bør i det minste redegjøre for idealet om bærekraftig utvikling i tråd med Loland (2006). Gode besvarelser plasserer idealet om bærekraftig utvikling i en bredere miljøetisk kontekst i lys av andre begreper i kjernelitteraturen (grunnøkologi vs. dypøkologi, antroposentrisme vs. økosentrisme, lysegrønn, grønn og mørkegrønn etikk (Breivik, 2019; Sandvik, 2024)). For å gi eksempler på bærekraftige idrettspraksiser kan besvarelsen gå i én av to retninger (eller begge): Én som i tråd med Loland (2006) spør om selve idrettsaktiviteten formidler et bærekraftig ideal, og én som er opptatt av idrettens påvirkning på miljøet.

En god besvarelse knytter diskusjonen om bærekraftige toppidrettsarrangement til redegjørelsen av idealet om bærekraftig utvikling. Også her kan besvarelsen ta to retninger: Formidler selve idrettsaktiviteten et bærekraftig ideal, eller har idrettsarrangementet som sådan en uforsvarlig påvirkning på miljøet?

Del 4. Om karakterene.

A er å forstå som «fremragende». Kandidaten/Svaret viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.

B er å forstå som «meget god». Kandidaten/Svaret viser svært god vurderingsevne og sjølvstendighet.

C er å forstå som «god». Svaret er jevnt godt og tilfredsstillende på de fleste områder.

D er å forstå som «nokså god». Svaret er akseptabelt, men noen vesentlige mangler.

E er å forstå som «tilstrekkelig». Svaret tilfredsstiller minimumskravene.

F er «ikke bestått». Svaret tilfredsstiller ikke faglige minimumskrav, og viser manglende vurderingsevne og selvstendighet.